2006/2007

Medi 2007

Awduron: Matthew Edwards a Mark Roberts Cyf: 610A2007

Asesiad o'r Archwiliad Mewnol 2006/2007

Awdurdod Tân Gogledd Cymru

Cynnwys

Mae'r Archwiliad Mewnol wedi cydymffurfio'n llawn â saith o'r 10 safon Archwilio Mewnol. Er na chynhyrchodd Archwiliad Mewnol Strategaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2006/2007, cynhyrchodd strategaeth ar gyfer 2007/2008	4
Atodiadau	
Cynllun Gweithredu	7
Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig	8

Statws y ddogfen hon

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Awdurdod Tân Gogledd Cymru fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu a'r 'Datganiadau o Gyfrifoldebau' a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) yn atebol i unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog, na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti. Pe derbynnir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Mae'r Archwiliad Mewnol wedi cydymffurfio'n llawn â saith o'r 10 Safon Archwilio Mewnol. Er na chynhyrchodd Archwiliad Mewnol Strategaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2006/2007, cynhyrchodd strategaeth ar gyfer 2007/2008

1. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio ac Arolygu a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Safon Rhyngwladol o Archwilio 610 yn ei gwneud yn ofynnol ein ein bod yn ystyried p'un a yw trefniadau rheolaeth ariannol mewnol Awdurdod Tân Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn ddigonol. Mae'r Archwiliad Mewnol yn elfen allweddol o drefniadaeth rheolaeth ariannol yr Awdurdod.
2. Mae Adran Archwiliad Mewnol Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn rheoli ac yn darparu staff ar gyfer y swyddogaeth Archwilio Mewnol yn yr Awdurdod.
3. Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru o'r farn bod Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig yn cynrychioli arferion cywir. Cynhaliwyd ein hasesiad yn unol â'r safonau a nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA. Mae rhagor o wybodaeth am y gwahanol agweddau a gwmpesir gan bob safon ar gael yn Atodiad 2.
4. Gwnaethom adolygu sampl o gynlluniau archwilio a rhaglenni, lefelau staffio, papurau gwaith ac adroddiadau ar gyfer amrywiaeth o systemau, er mwyn penderfynu i ba raddau yr oeddent yn cydymffurfio â'r safonau Archwiliad Mewnol.
5. Yn gyffredinol rydym wedi dod i'r casgliad bod trefniadau Archwilio Mewnol Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn cydymffurfio'n llawn â saith o'r safonau Archwilio Mewnol ar gyfer llywodraeth leol.
6. Mae'r Awdurdod a'r Archwiliad Mewnol wedi gwneud cynnydd sylweddol wrth fynd i'r afael â'r argymhellion a wnaed yn ein hasesiad y llynedd. Mae Archwiliad Mewnol wedi gwneud cynnydd o ran datblygu Strategaeth Archwilio ar gyfer 2007/2008 yn unol â gofynion safonau CIPFA, er nad oedd strategaeth o'r fath ar waith ar gyfer y flwyddyn a adolygwyd.
7. Adolygwyd cylch gorchwyl y Panel Gweithredol hefyd yn ystod y flwyddyn i gwmpasu cylch gorchwyl Pwyllgor Archwilio. Newydd ddechrau goruchwylio rheolaethau mewnol yr Awdurdod y mae'r Panel Gweithredol. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r Panel Gweithredol ac yn monitro ei gynnydd dros y flwyddyn sydd i ddod.
8. Amlinellir ein hasesiad o bob un o'r safonau yn Arddangosyn 1.

Arddangosyn 1: Bodlonwyd saith allan o'r deg safon yn llawn

Safon ac agweddau		A gyrhaeddwyd y safon	Canfyddiadau
Safonau sefydliadol			
1	Cwmpas yr Archwiliad Mewnol	Do	Mae cwmpas cyffredinol Archwiliad Mewnol yn cydymffurfio â gofynion Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol. Nodir cwmpas cyffredinol yr Archwiliad Mewnol yn rheoliadau ariannol yr Awdurdod a'u cwmpasu yn y Cytundeb Lefel Gwasanaeth a lofnodwyd ym mis Ebrill 2004. Mae'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth yn cwmpasu'r elfennau hynny a ddisgwylir ac nid yw'n darparu unrhyw gyfyngiad ar gwmpas gwaith yr Archwiliad Mewnol.
2	Annibyniaeth	Do	Mae gan yr Archwiliad Mewnol annibyniaeth o ran statws sefydliadol a gwrthrychedd personol i'w alluogi i ymgymryd â'i waith yn effeithiol. Mae'n rhaid i staff yr Archwiliad Mewnol gwblhau datganiadau blynyddol o'u diddordeb sy'n gyflawn ac wedi'u diweddaru.
3	Pwyllgorau archwilio	Do	Diwygiwyd cylch gorchwyl y Panel Gweithredol ym mis Ionawr 2007 i gynnwys cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio. Newydd ddechrau goruchwylio rheolaethau mewnol yr Awdurdod y mae'r Panel Gweithredol. Byddwn yn parhau i weithio gyda'r Panel Gweithredol ac yn monitro ei gynnydd dros y flwyddyn sydd i ddod. Aeth y Trysorydd i'r rhan fwyaf o'r paneli gweithredol yn ystod y flwyddyn a chafodd gyfle digonol i drafod gyda Chadeirydd y Panel Gweithredol. Mae Archwiliad Mewnol yn bwriadu mynychu gyfarfodydd perthnasol y Panel Gweithredol yn ystod 2007/2008.
4	Cydberthnasau	Rhannol	Mae'r Archwiliad Mewnol yn parhau i ddatblygu ei gydberthnasau â rheolwyr. Cynhaliwyd cyfarfodydd yn ddiweddar rhwng Archwiliad Mewnol ac uwch reolwyr i roi gwybod am Broses Cynllunio Blynyddol Archwiliad Mewnol ar gyfer 2007/2008, er nad oedd trefniadau o'r fath ar waith i lywio Proses Cynllunio Archwiliad 2006/2007. Datblygwyd cydberthynas adeiladol rhwng Archwiliad Mewnol a Swyddfa Archwilio Cymru, a gryfhawyd ymhellach gyda chytundeb diweddar i lunio Protocol Archwilio ar y Cyd. Mae'r ddogfen yn egluro'r gydberthynas waith rhwng Archwiliad Allanol ac Archwiliad Mewnol.

Safon ac agweddau		A gyrhaeddwyd y safon	Canfyddiadau
5	Staffio, hyfforddi a datblygu	Do	Sefydlwyd trefniadau digonol er mwyn sicrhau bod gan staff yr Archwiliad Mewnol y sgiliau priodol i gyflawni eu cyfrifoldebau. Mae Rhaglen Hyfforddi a Datblygu yn ei lle ac mae'r staff i gyd yn cymryd rhan mewn System Arfarnu ffurfiol.
Safonau gweithredol			
6	Strategaeth Archwilio	Naddo *	Nid yw'r Archwiliad Mewnol wedi llunio Strategaeth Archwiliad Mewnol ar gyfer 2007/2008 sy'n nodi cwmpas gwaith yr Archwiliad Mewnol ac yn manylu ar sut a phryd y darperir y gwaith. * Datblygwyd trefniadau ar gyfer 2007/2008 drwy gynhyrchu Strategaeth Archwilio, a gyflwynwyd i'r Panel Gweithredol ar 21 Mai 2007. Roedd y ddogfen yn cydymffurfio â gofynion safon CIPFA.
7	Rheoli aseiniadau archwilio	Rhannol	Rheolir aseiniadau'r Archwiliad Mewnol yn dda a chynhyrchir papurau gwaith ategol i safon dda. Datgelodd ein hadolygiad y cynhaliwyd gwaith dilynol ar bob un o'r argymhellion risg canolig a risg uchel a godwyd yn 2005/2006 gan yr Archwiliad Mewnol. Ni wnaed gwaith dilynol ar bump o'r argymhellion risg isel a gododd o'r 'Pencadlys Isadran Orllewinol a Chadw' gan yr Archwiliad Mewnol oherwydd i'r rheolwyr bennu nad oedd yn gost effeithiol nac yn briodol.
8	Gofal proffesiynol priodol	Do	Mae gan yr Archwiliad Mewnol weithdrefnau yn eu lle i sicrhau bod staff Archwiliad Mewnol yn ymwybodol o'r ymddygiadau disgwyliedig a'u bod yn cadw atynt, wrth arfer gofal proffesiynol priodol.
9	Cyflwyno adroddiad	Do	Yn gyffredinol, mae'r Archwiliad Mewnol yn paratoi adroddiadau aseiniad sy'n glir, yn gryno ac yn adeiladol. Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol yr Archwiliad Mewnol i'r Panel Gweithredol ar 21 Mai 2007. Cydymffurfiodd yr adroddiad â'r canllawiau yng Nghod Ymarfer CIPFA.
10	Sicrwydd Ansawdd	Do	Mae Llawlyfr yr Archwiliad Mewnol yn nodi'r polisïau a'r gweithdrefnau y mae'r Archwiliad Mewnol yn eu dilyn wrth gynnal ei waith. Mae pob aseiniad archwilio yn destun adolygiad gan aelod cymwys a phrofiadol o staff Archwiliad Mewnol. Roedd y gwaith a wnaethpwyd wedi'i gynhyrchu i safon dda a chofnodwyd y canlyniadau a gafwyd a'r casgliadau a luniwyd yn gywir.

Atodiad 1

Cynllun Gweithredu

Tudalen	Argymhelliad	Blaenoriaeth 1 = Isel 2 = Canolig 3 = Uchel	Cyfrifoldeb	Cytunwyd	Sylwadau	Dyddiad
5	A1 Dylai Archwiliad Mewnol barhau i ddatblygu cydberthnasau gwaith effeithiol gydag uwch reolwyr drwy'u cyfarfod yn rheolaidd a mynychu cyfarfodydd perthnasol y Panel Gweithredol.	2	Mike Halstead, Pennaeth Archwiliad Mewnol	Do	Caiff ei dderbyn na chynhaliwyd cyfarfod i lywio Proses Gynllunio 2006/2007. Cynhaliwyd cyfarfod i lywio Proses Gynllunio 2007/2008 a chynhelir cyfarfodydd yn rheolaidd yn y dyfodol. Mynychir cyfarfodydd y Panel Gweithredol gan Archwiliad Mewnol.	Gweithredwyd
6	A2 Dylid cynnal gwaith dilynol ac adolygiad o ran argymhellion y flwyddyn flaenorol (waeth beth yw'r risg).	3	Mike Halstead, Pennaeth Archwiliad Mewnol	Do	Disgwylir y cwblheir gwaith dilynol ar holl argymhellion yr archwiliad a wnaed yn ystod 2006/2007 yn ystod 2007/2008.	Archwiliad 2007/2008

Atodiad 2

Cod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwiliad Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y Deyrnas Unedig

Safon ac agweddau	
1	**Cwmpas yr Archwiliad Mewnol** • cylch gorchwyl; • cwmpas y gwaith; • gwaith arall; a • twyll a llygredd.
2	**Annibyniaeth** • egwyddorion annibyniaeth; • annibyniaeth sefydliadol; • statws Pennaeth Archwiliad Mewnol; • annibyniaeth archwilwyr mewnol unigol; • annibyniaeth contractwyr Archwiliad Mewnol; a • Datganiad o Ddiddordeb.
3	**Pwyllgorau archwilio** • diben y Pwyllgor Archwilio; a • cydberthynas Archwiliad Mewnol â'r Pwyllgor Archwilio.
4	**Cydberthnasau** • egwyddorion cydberthnasau da; • cydberthnasau â'r adran reoli; • cydberthnasau ag archwilwyr mewnol eraill; • cydberthnasau ag archwilwyr allanol; • cydberthnasau â rheoleiddwyr ac arolygwyr eraill; a • cydberthnasau ag aelodau etholedig.
5	**Staffio, hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus** • staffio Archwiliad Mewnol; a • hyfforddiant a datblygiad proffesiynol parhaus.
6	**Strategaeth Archwilio a Chynllunio** • Strategaeth Archwilio; a • cynllunio archwiliadau.
7	**Cyflawni gwaith archwilio** • cynllunio; • ymagwedd; a • cofnodi aseiniadau archwiliadau.
8	**Gofal proffesiynol priodol** • egwyddorion gofal proffesiynol priodol; • cyfrifoldebau'r archwilydd unigol; a • cyfrifoldebau'r Pennaeth Archwiliad Mewnol.

Safon ac agweddau	
9	**Cyflwyno adroddiad** • egwyddorion cyflwyno adroddiadau; • cyflwyno adroddiadau ar waith archwilio; • archwiliadau a chyflwyno adroddiadau dilynol; a • cyflwyno adroddiadau blynyddol a chyflwyno barn archwilio.
10	**Perfformiad, ansawdd ac effeithiolrwydd** • egwyddorion perfformiad, ansawdd ac effeithiolrwydd; • Sicrwydd Ansawdd gwaith archwilio; a • perfformiad ac effeithiolrwydd y Gwasanaeth Archwiliad Mewnol.

Swyddfa Archwilio Cymru
2-4 Park Grove
Caerdydd CF10 3PA
Ffôn: 029 2026 0260
Ffacs: 029 2026 0026
Ffôn Testun: 029 2026 2646
E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk